N^er 81. ROK 1835. CZWARTEK 9 KWIETNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 12. miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Maryi Egipcyanki.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Dobrosława.

Gazeta Krakowska.

Obserwacye Meteorologiczne.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
7	27''11'''. 062	0°. 6	1'''. 80	Pólnocny słaby	Pogoda z Chmurami	
8 12	11. 664	† 6. 4	1. 40	Pł. Wschodni słaby	,, ,,	
3	11. 564	† 7. 8	1. 68	,, ,,	,, ,,	
9	11. 660	† 1. 6	1. 49	,, ,,	,, ,,	

Część Polityczna.

TREŚĆ NAYNOWSZYCH WYPADKÓW TEGOCZESNYCH.

Wiadomości od granic hiszpańskich nie są pomyślne dla krystynów.— Okrucieństwo Miny coraz większą wzbudza niechęć i zgrozę, w naywiększych nawet jego stronnikach.— W czasie processu wichrzycieli kwietniowych mającego teraz rozpocząć się w Paryżu, dwa półki piechoty i pólk jazdy mają otaczać pałac Luxemburski.— Zumalacarreguy zebrał wszystkie swoje siły w dolinie Bastan.— Papiery w Loudynie spadły; jedni temu dają za przyczynę niepomyślne wiadomości z Hiszpanii, co jednak okazało się bezzasadném; drudzy przypisują to obawie o los teraźnieyszego ministerstwa angielskiego.— Karliści zaczynają coraz bardziey grassować w Katalonii, tak dalece, że miano tam posłać jenerała Cordowę z oddziniłem od woyska Miny.— Teatra w Wiedniu 22 marca otwarte zostały na powrot.— Nowy Władca Austryi Cesarz Ferdynand I. pracuje niemal po całych dniach nieraz do 1 wnocy, i jednę tylko godzinę poświęca na przechadzkę.— W Peszcie na Węgrach okropne morderstwo popełnione zostało. Hrabia Franciszek Beleznay wpadł z trzema nabitemi krócicami do swego brata, strzelił do niego, ranił go śmiertelnie w brzuch, i żonę jego, którą kula ugodziła w piersi, tudzież jednego urzędnika komitetu który tam był obecny, na śmierć zabił. Morderca uwięziony i w kaydany okuty.— Wichrzycielów kwietniowych z Lyonu przywieziono w ośmiu dyliżansach do Paryża.— Zumalacarreguy zdobył warownią Etcharri Aranaz w Nawarze. Osada z 300 ludzi złożona z 4 działami i wielkim zapasem amunicyi poddała się na łaskę lub niełaskę, i cała przeszła w służbę D. Carlosa.— Dziennik angielski *Courrier* utrzymuje, że ministrowie będą musieli w krótce ustąpić,— ministeryalne zaś przeczą temu, nawet w razie, gdyby się utrzymał wiadomy wniosek lorda Russel.— Zdobycie warowni Etharri-Aranaz przez Zumalęcarreguy, potwierdza się. Nastąpiło one d. 19 Marca, osada wcielona do woysk Don Carlosa.— Mina raniony był w potyczce d. 12, co dotąd ukrywano przed karlistami.— W Katalonii mają się znaydować trzy stronnictwa niechętne królowey.— Gazeta Fran-

cyi donosi, że gdy Mina dowiedział się o zdobyciu warowni Etcharri, kazał wszystkich jeńców rozstrzelać; co jednak zdaje się bydź przesadzone. — Rząd angielski wysłał nadzwyczaynego posła do Madrytu lorda Elliot, jak utrzymują, z powodu srogości popełnionych przez Minę; z tego powodu zagraniczne papiery spadły na giełdzie londyńskiey. — W Londynie rozeszła się pogłoska, jakoby Anglia chciała uznać xtwa Mołdawii i Wołoszczyzny za niepodległe, co byłoby krokiem wcale niepolitycznym; dziennik *Morning Chronicle* zaprzecza tey wiadomości. — I miasto Hamburg zakazało swojey czeladzi rzemieślniczey wędrować do Szwaycaryi. — Nawet w prost z Madrytu donoszą, że jenerał Cordowa z jedną dywizyą woyska Miny dostał rozkaz udania się do Katalonii, dla przytłumienia tam buntów. — Pomiędzy posłem angielskim i ministrem hiszpańskim Torreno w Madrycie, nastąpić miało poróżnienie. — Nowy poseł angielski lord Cowley jest już w Paryżu, i za przybyciem odbył liczne konferencye z posłem rossyiskim. — Admirał Rigny, jak tylko skończy swe zastępstwo ministra woyny, ma odebrać dowództwo flotty francuskiey na Wschodzie, która ma bydź wzmocniona 6 okrętami linijowemi i 4 fregatami. — Na giełdzie paryzkiey dnia 30 marca panowała obawa o los ministerstwa angielskiego; zapewniają atoli, że ministrowie na przypadek utrzymania się wniosku lorda Russel, rozwiążą parlament. Obawa ta szkodliwy wywarła wpływ na papiery. — Lord. Russel wprowadził rzeczywiście d. 30 marca swóy wniosek. Spory już się rozpoczęły, nic atoli jeszcze w tym dniu niepostanowiono w parlamencie. *(G. P. S.)*

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

Petersburg 7 (19) *Marca.* Mianowani Szambelanami dworu, kamerjunkrowie, assesorowie kollegialni, marszalek szlachty powiatu Kijowskiego Maurycy Poniatowski i zostający przy Kijowskim wojennym Podolskim i Wołyńskim jener.-gubernatorze, hr. Swiętosław Bierzyński; kamerjunkrami: zostający przy wojennym gubernatorze Niżneno: radca hon. Paweł Grigoriew, i marszałkowie szlachty powiatów: Olgopolskiego, w gubernii Kijowskiey, 9 kl. D. Juszniewski, Zytomierskiego hr. Ludwik Kraszewski i Włodzimierskiego w gub: Wołyńskiey D. Cieszkowski.

Mianowany kawalerem orderu S. Stanisława I. klassy, cywilny gubernator Orenburski, rzeczywisty radca stanu Zukowski.

Instytut korpusu dróg komunikacyi, podaje do wiadomości życzących weyść do liczby kadetów tego zakładu, iż powinni przesłać swoje prośby z potrzebnemi dokumentami niepóźniey jak na 15 Maja, a sami stawić się do examinu na 1 dzień czerwca r. b. Ci zaś kundydaci, od których prośby będą otrzymane po wskazanym terminie, nie będą przypuszczeni w tym roku do examinu.

Doniosły już dzienniki o kolei żelazney, która ma bydź założoną między Moskwą a Petersburgiem. Olbrzymie to przedsięwzięcie wniesione przez professora Wiedeńskiego instytutu pelitechnicznego, Gerstnera, stało się dzisiay u nas przedmiotem powszechney rozmowy. Wszędzie mówią o tym przedmiocie; wszyscy znający się i nie znający na tem, sądzą każdy po swojemu; jedni chwalą je, uwielbiają, inni ganią. Któż więc ma słuszność?

Zdaje się, iż takowa sprzeczność w mniemaniach o jednym i tymże samym przedmiocie, pochodzi z tąd tylko, iż sądzący patrzą na niego z różnych stron, z różnych punktów widzenia. Jedni upatrując w urządzeniu kolei żelazney nowy sposób pomnożenia i ułatwienia związków wewnętrznych, i niewchodząc w dalsze kalkulacye, znaydują przedsięwzięcie takowe bardzo pożytecznem, poczytują je za dobre i pragną, aby ludzie odważający się łożyć na to tyle milionów, mogli dopełnić przedsięwzięcia swego z pośpiechem zapowiedzianym.

Przeciwnie, inni patrzący na to, jako na cząstkową pieniężną spekulacyą i wymaga-

jącą wielkich korzyści, sądzą inaczey. Wchodząc w większe szczegóły, powątpiewają tak o łatwości wypełnienia jak i o istotney konieczności tego przedsięwzięcia. Zdaje się im niebardzo dogodnem użycie ogromnego kapitału na urządzenie tak sztuczney drogi między Petersburgiem a Moskwą (gdzie już i tak istnie dobry gościniec bity) podczas gdy inne drogi wiodące tu z całego Państwa, znaydują się w dosyć złym stanie. Zapytują się oni: czyli Moskwa i Petersburg mogą dostarczyć tyle podróżnych i ładunków, aby nagrodzić tyle milionów użytych na nową drogę? Zapytują: jak póydzie jazda po tey drodze zimą, w czasie burz i zamieci, przy gęstych i długo trwających śniegach lub przy nagłem następstwie mrozu po odwilży? Przez kego i jak oczyszczać drogę od wszystkich tych przeszkód? i t. d.

Zarzuty te zdają się bydź słusznemi; lecz nie należy wątpić, że ludzie, wprzódy niżeli odważą się na takowe ogromne przedsięwzięcie i w szczególności P. Gerstner, który już koley tego rodzaju w Państwie Austryackiem urządził, poznali się z mieyscowością i przekonali o potrzebie i przeszkodach klimatu, jak niemniey o ważności pokonania wszelkich napotykających się przeszkód. Jest to ich rzeczą, i jeźli koley żelazna przyjdzie do skutku, będzie dla nas z wielu względów pożyteczną, zaczniemy jeździć prędzey i może bydź, tuniey aniżeli teraz; dla fabryk żelaza otworzy się prawdziwy odbyt ich wyrobów, a stosunki handlowe, między obudwoma stolicami będą szybsze i akuratnieysze; słowem, publiczność wielkie odniesie korzyści, i jeżeli pierwsze doświadczenie w tym rodzaju będzie pomyślne, pobudzi one niezawodnie naszych kapitalistów do podobnych przedsięwzięć w tych częściach oyczyzny naszey, gdzie zaprowadzenie kolei żelaznych zdaje się bydź potrzebnieyszem, dogodnieyszem i dla wszystkich pożytecznieyszem.

Jednym z ważnieyszych punktów tego rodzaju byłaby rozległość między Azowem i Astrachanem, wynosząca w prostym kierunku przeszło 330 wiorst. Klima i pozycya tego kraju dostarczają więcey sposobności do zaprowadzenia tam kolei żelazney, niżeli tu na północy; co się zaś tycze korzyści takowego połączenia morza czarnego z Kaspiyskiém, i handlu azyatyckiego z europeyskim, połączenie to ugruntowane jest na istotney potrzebie. Przy pomocy pewney liczby statków parowych na jednem i drugiem morzu, żelazna ta droga w krótce pokryje się niezliczonemi taborami, dostarczającemi perskie i w ogólności wschodnie handlowe przedmioty, jedwabie, papier, tkaniny, korzenie, towary i skarby Indyi z Astrachanu do Azowa i daley do Europy, z kąd napowrót przybędą europeyskie towary do Astrahanu w celu odesłania ich przez Kaspiyskie morze do południowey Azyi i Indyi, a przez Wolgę do Rossyi. Handel nasz zbliży się z indyjskim, którego znaczna część niezawodnie przeydzie do nas. Astrachan stanie się głównem mieyscem zbiorowem i punktem rozdzielnym; niższy Nowogród będzie mieyscem składowem i targiem dla handlu większey części świata, a Azow i Petersburg przodkującymi punktami odbytu: jeden na południu, a drugi na północy. Przez to spełni się myśl gienijalna Piotra Wielkiego. Już on, jak wiadomo, miał zamiar połączyć morze czarne z Kaspiyskiem za pośrednictwem Donu i Wołgi. Lecz drogi wodne podlegają wielu niedogodnościom z powodu niejednakowego spływu rzek, niedostateczney ilości wody, jak równie dla powolności kommunikacyi, co wszystko nie istnieje przy kolei żelazney i żegludze statkami parowemi. Tu podróż idzie szybko i nieprzerwanie, tak iż dzień przybycia taboru, zawsze bydź może punktualnie oznaczony, co w handlowych obrotach bardzo ważną jest rzeczą.

Niechże nasi rossyjscy kapitaliści, utworzą tę ważną i korzystna drogę, a wtenczas drogi żelazne nietylko z Petersburga do Moskwy, lecz nawet do Niższego Nowgorodu, a nawet daley w głąb kraju, staną się potrze-

bnemi i w każdym względzie wygodnemi.

Do uskutecznienia tego wniosku, a mianowicie do podróży między obiedwiema stolicami, przyczyni się jeszcze inny prosty, tani i prędki środek: zaprowadzenie powozów parowych na zwykłych bitych gościńcach; które to powozy są już zaprowadzone w Anglii przez mechanika Ohle. Przejechał on w takowym powozie mieszczącym w sobie 20stu ludzi, kilka tysięcy mil angielskich po zwykłych drogach wieyskich i po mieyscach górzystych z ładunkiem (*) i bez niego, i powrócił, nie miawszy w całym ciągu swey drogi żadnego nieprzyjemnego zdarzenia. Takimi powozami jeżdżą już od roku po ciasnych ulicach Londynu; rozwożą one ludzi po różnych częściach miasta, i bez względu na ciasność, na tłum narodu i mnóstwo innych jadących karet i bryk, skręcają wygodnie, robiąc bez trudności po 7 mil angielskich na godzinę. Teraz zaprowadzony został powóz taki w Groninden. Dla czegóżby nie miały podobne powozy zaprowadzone bydź między Petersburgiem a Moskwą?

Niechay więc koley żelazna połączy te dwie stolice. Będzie korzystną, zwłaszcza, jeżeli znaydą się ochotnicy do podobnego przedsięwzięcia między Azowem i Astrachanem.

Kair 23 Stycznia. Mamy tu wiadomość, iż Porta w Syryi, postawiła 30,000 woyska na granicy.

St. Simoniści, których tu jest mnóstwo, uczynili jeszcze w r. zeszłym vice-królowi projekt, aby przy Delta wystawiono most na Nilu. Dzieło to byłoby prawdziwie wielkiem. Mehmed Ali, któremu podoba się wszystko co jest olbrzymiem, przyjął ten projekt, i od kilku miesięcy zaczęły się roboty. 300 statków z kamieniami i żelazem krążyło ustawicznie na Nilu; tysiąc rąk pracowało nad uskutecznieniem olbrzymiego dzieła. Lecz przed 20 dniami kazano nagle zaprzestać roboty; ludzi zdolnych przeniesiono gdzieindziey, a innych oddalono. Przyczyną téy nagléy zmiany mają bydź Anglicy, którzy przekonali Mehmeda Alego, iż dzieła tego nie można uskutecznić, w sposobie takim jak je zaczęto.

(*) Chociaż powóz jego nie był urządzony do transportu ciężarów; wszelako przyczepiwszy do niego brykę z ciężarem 5 beczek, robił on na zwykłych drogach wieyskich 15 mil ang: na godzinę.

Doniesienia.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Dnia 7 — 8 Kwietnia.

Vilgis Leonard z Galicyi. — Jessen Karol z G. — Ertmann Anastazya z Polski. — Kelstedt Karol Friedrich z Petersburga.

WYJECHALI Z KRAKOWA.

Goliasch Friedrich sekr: JO. xięcia Lichtenstein do Austryi.